รูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง

DEVELOPMENT OF HIGH-PERFORMANCE ORGANIZATIONAL MANAGEMENT MODEL TO IMPROVE EDUCATIONAL QUALITY IN SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE OF PHANG NGA, PHUKET, AND RANONG

พรทิพย์ นุกูลกิจ
Pornthip Nugulkit
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง
The Secondary Educational Service Area Office of Phangnga Phuket Ranong
Corresponding Author E-mail: ponthip091@gmail.com
Received January 15, 2026; **Revised** June 22, 2026; **Accepted** June 23, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง 3) เพื่อทดลองการใช้รูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง และ 4) เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง เป็นการวิจัยและพัฒนา ได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีองค์การสมรรถนะสูงเป็นกรอบการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหาร และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง จำนวนรวมทั้งสิ้น 398 คน ได้มาด้วยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ และ 3) แบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหาเขียนบรรยายเชิงพรรณนาผลการวิจัยพบว่า

1) ผลการศึกษาองค์ประกอบและความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูง พบว่า สถานศึกษามีความต้องการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพการทำงาน การพัฒนาบุคลากร และการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ

2) ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูง พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กลไกหรือกระบวนการบริหารจัดการแนวทางการนำไปใช้ การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ โดยมีกลไกการบริหารจัดการ 7 ด้าน ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ การจัดการความรู้ การจัดการกระบวนการ การพัฒนาบุคลากร การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงาน

3) ผลการทดลองใช้และประเมินรูปแบบ พบว่า สถานศึกษามีคุณภาพการศึกษาเพิ่มขึ้น และ

ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความพึงพอใจต่อรูปแบบอยู่ในระดับมาก องค์ความรู้จากงานวิจัยนี้ คือ รูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน
คำสำคัญ: องค์การสมรรถนะสูง, การบริหารจัดการ, คุณภาพการศึกษา, สถานศึกษามัธยมศึกษา, รูปแบบ

Abstract

This research aimed to: (1) examine the components, current conditions, desirable conditions, and priority needs regarding high-performance organizational management for enhancing educational quality; (2) develop a high-performance organizational management model for enhancing educational quality; (3) implement the developed model in secondary schools; and (4) evaluate the outcomes of applying the high-performance organizational management model for enhancing educational quality.

The study employed a research and development design, utilizing high-performance organizational concepts and theories as the conceptual framework. The sample consisted of 398 participants - comprising school administrators, deputy administrators, and teachers - affiliated with the Secondary Education Service Area Offices of Phang Nga, Phuket, and Ranong, selected through purposive sampling. Three research instruments were employed: (1) a questionnaire, (2) an interview form, and (3) an evaluation form. Data were analyzed using descriptive statistics and content analysis with descriptive narrative. The findings were as follows:

1) The analysis of components and priority needs revealed that educational institutions required a systematic management model emphasizing operational efficiency, personnel development, and the elevation of educational quality in a structured manner.

2) The developed high-performance organizational management model comprised six components: principles, objectives, management mechanisms and processes, implementation guidelines, evaluation, and success conditions. The model incorporated seven management mechanisms: vision and strategy formulation, strategic leadership, knowledge management, process management, human resource development, stakeholder focus, and performance focus.

3) The implementation and evaluation results indicated that participating educational institutions demonstrated increasing in educational quality. Moreover, assessments of the model's appropriateness, feasibility, and user satisfaction were rated at a high level.

The knowledge gained from this research is a high-performance organizational management model that can serve as a systematic and sustainable framework for developing educational institutions and enhancing educational quality.

Keywords: high-performance organization, management, educational quality, secondary schools, model

บทนำ

การพัฒนาการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580 ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในหลายมิติ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ รวมถึงการกระจายอำนาจด้านการบริหารและการจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งนี้ การบริหารจัดการภาครัฐและการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกและสังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2566)

อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญของการพัฒนาระบบราชการและการศึกษา คือการขาดความเข้าใจและการเชื่อมโยงในการนำเครื่องมือบริหารจัดการสมัยใหม่มาใช้ ทำให้การเปลี่ยนแปลงองค์กรไม่เกิดผลอย่างแท้จริง ทั้งที่การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ และต้องอาศัยภาวะผู้นำ การยอมรับจากบุคลากรและการบริหารทรัพยากรอย่างเหมาะสม แนวคิดองค์การสมรรถนะสูง (High Performance Organization: HPO) จึงถูกนำมาใช้เป็นกรอบสำคัญในการพัฒนาองค์กร โดยเน้นการบริหารการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาทุนมนุษย์ และการมุ่งผลลัพธ์มากกว่ากระบวนการ เพื่อให้องค์การสามารถเติบโตและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน (World Economic Forum, 2023; Deloitte, 2023)

ในบริบทของการศึกษาไทย ปัญหาคุณภาพการศึกษายังคงเป็นประเด็นเร่งด่วน ดังสะท้อนจากผลการประเมิน PISA ที่คะแนนของนักเรียนไทยมีแนวโน้มลดลงและมีความเหลื่อมล้ำสูงระหว่างกลุ่มโรงเรียนและพื้นที่ สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่มีสมรรถนะสูง โดยเฉพาะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง ยังไม่มีรูปแบบบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูง และขาดการนำเอาการบริหารสมรรถนะสูงมาใช้ ทั้งในด้านการสรรหาการคัดเลือกบุคลากร การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการพัฒนาบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของธันวา วาทิตต์พันธ์ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง องค์ประกอบของโรงเรียนมัธยมศึกษาสมรรถนะสูง ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของโรงเรียนมัธยมศึกษาสมรรถนะสูง ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ ความเป็นผู้นำทางวิชาการ การบริหารเชิงกลยุทธ์ ครูมืออาชีพ ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ความผูกพันในงาน การเป็นแบบอย่างที่ดี การมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปนัดดา ศุภรานนท์ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ สู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูง พบว่า กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ สู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูง ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก คือ 1) พลิกโฉมการบริหารจัดการที่มีสมรรถนะสูงสู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูง 2) พัฒนาบุคลากรที่มีสมรรถนะสูงสู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูง และ 3) ยกระดับระบบนิเวศที่มีสมรรถนะสูงสู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการที่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง จัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และเพิ่มพูนศักยภาพตนเองอย่างต่อเนื่องสู่ความเป็นเลิศ หรือทำให้สถานศึกษาเป็นองค์การที่มีสมรรถนะสูงนั้น สถานศึกษาจะต้องบริหารตนเองให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน การพัฒนารูปแบบดังกล่าวจึงมีความจำเป็นเพื่อเป็นแนวทาง

ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและเตรียมความพร้อมในการเผชิญความเปลี่ยนแปลงในอนาคตอย่างยั่งยืน (OECD, 2023) ซึ่งบทความวิจัยนี้นำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา โดยมุ่งอธิบายโครงสร้าง องค์ประกอบ และกระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา เสริมสร้างศักยภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อวงวิชาการด้านการบริหารการศึกษาและการพัฒนาองค์กร รวมถึงประโยชน์เชิงนโยบายและสังคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง
3. เพื่อทดลองการใช้รูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง
4. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาประเด็นเกี่ยวกับ การบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง จึงได้ศึกษาและค้นคว้างานเขียนที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางสร้างกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ โดยสามารถแบ่งกลุ่มงานเขียนได้เป็น 3 กลุ่มหลัก ดังนี้

1. การบริหารจัดการศึกษา

(Jones & George, 2022; Robbins & Coulter, 2022) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการทำให้สิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ หมายความว่า ผู้บริหารไม่ใช่ผู้ปฏิบัติ แต่ใช้ศาสตร์เป็นองค์ความรู้ แนวคิด และศิลปะ หรือกระบวนการ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานจนเป็นผลสำเร็จตรงตามจุดหมายขององค์การ หรือตรงตามจุดหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง ศาสตร์และศิลป์แห่งการทำงานให้สำเร็จ โดยอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย สิ่งที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติซึ่งเกี่ยวข้องกับการประสานงานและการดูแลงาน และกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้อื่น ซึ่งนักบริหารมีหน้าที่ในการวางแผน จัดการองค์กร อำนวยการ และควบคุมทรัพยากรบุคคล และทรัพยากรอื่น ๆ ให้ดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

2. องค์การสมรรถนะสูง (High Performance Organization: HPO)

องค์การสมรรถนะสูงมีความหมายที่เกี่ยวข้องกับความสามารถขององค์การความสำเร็จขององค์การได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาให้คำนิยามไว้ ดังนี้

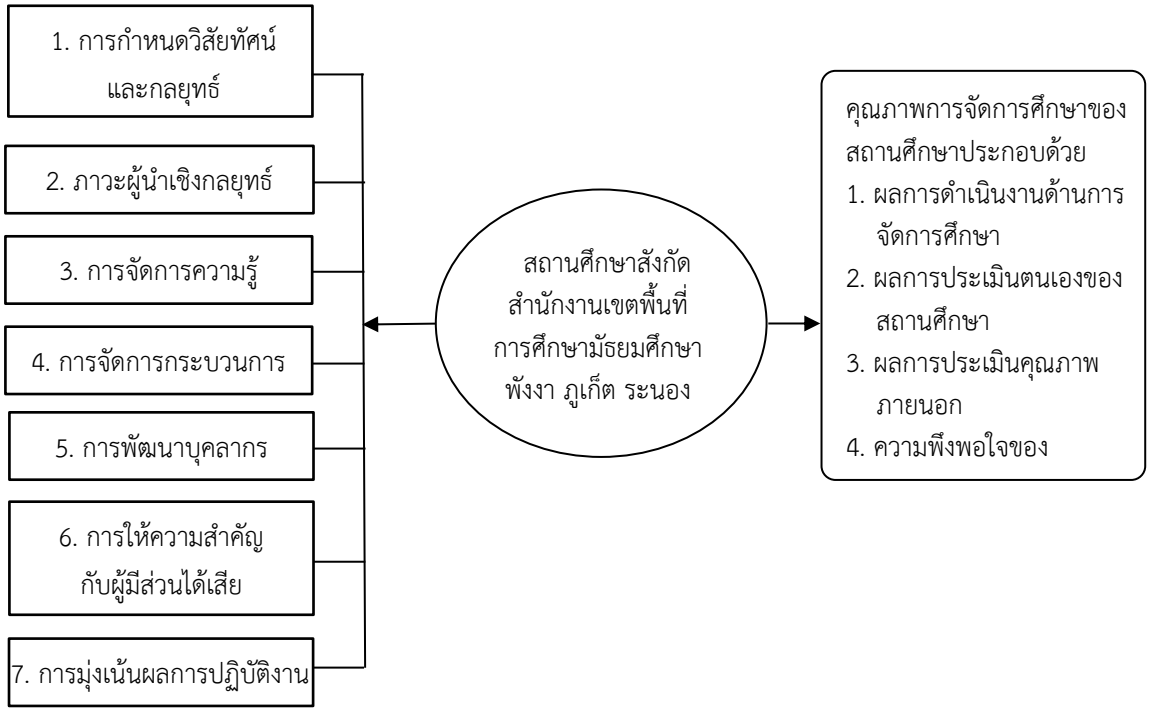
McKinsey & Company (2022) ให้ความหมายองค์การสมรรถนะสูงว่า เป็นองค์การที่มีการออกแบบเพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานได้ดีที่สุด และเกิดผลดีแก่องค์การแบบยั่งยืน โดยจะต้องมีการพัฒนาด้านสติปัญญา ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้องค์การมีศักยภาพการทำงานสูง การมุ่งความสำคัญที่ทรัพย์สินทางปัญญา การมุ่งความสำคัญที่ทรัพย์สินทางปัญญา (Emphasis on Intellectual Capital) ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Capital) คือ ผลรวมของความรู้ความชำนาญ และพลังงานที่เกิดจากสมาชิกในองค์การภายใต้เทคโนโลยีระดับสูง บุคลากรจะเป็นทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดความก้าวหน้าในการกำหนดจุดมุ่งหมาย ภารกิจ และกลยุทธ์ขององค์การ องค์การสมรรถนะสูงต้องมีขั้นตอนการทำงานเพื่อสร้างทีมงานที่สำคัญนโยบายทรัพยากรมนุษย์จะเกี่ยวข้องกับความสามารถในการยืดหยุ่น ทักษะ ความรู้ และแรงจูงใจ ในขณะเดียวกันก็มุ่งความสำคัญที่การสอนงานการประสมประสานของงานการสร้างทีมงานการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดทีมงานที่ดีที่สุด และการตอบสนองความคาดหวังของลูกค้า

3. ความหมายคุณภาพการศึกษา

สถานศึกษาที่มีคุณภาพนั้น ปัจจัยที่สำคัญคือ คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นความสามารถของสถานศึกษาที่มีผลสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้นของงาน ตอบสนองหรือบรรลุวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานตามเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีคุณภาพ โดยใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดอย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุด ก่อให้เกิดการยอมรับและชื่นชมในสังคม OECD (2023) อธิบายว่า คุณภาพการศึกษาเป็นผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยสถานศึกษาจะต้องสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อมาตรฐานทางการศึกษาและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงงานวิจัยแบบผสานวิธี โดยบูรณาการการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ องค์การสมรรถนะสูง (High Performance Organization) แนวคิดการบริหารจัดการ และแนวคิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรอิสระ กระบวนการวิจัย และตัวแปรตาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยสังเคราะห์ตัวแปรองค์การสมรรถนะสูงจากแนวคิดของ McKinsey & Company (2022); Deloitte (2023) และ Namchaidee et al., (2023) ส่วนตัวแปรคุณภาพการศึกษาได้จากแนวคิดของ OECD (2023)

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูง เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ เนื่องจากสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาทั้ง 3 สถานที่ พื้นที่วิจัยครอบคลุมสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในสังกัดดังกล่าว การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 1,493 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie & Morgan (1970) อ้างถึงใน ยุทธ ไกยวรรณ์ (2565) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบสภาพปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูง และตอนที่ 3 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูง ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง

0.80 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.94 เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม ถึงมีนาคม พ.ศ. 2567 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้วยดัชนี $PNI_{modified}$

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ดังนี้ 1) กลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหาร 2) กลุ่มผู้บริหารการศึกษา ที่มีวิทยฐานะระดับเชี่ยวชาญ และ 3) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการยกร่างรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบตารางวิเคราะห์องค์ประกอบ และแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการออกแบบและพัฒนารูปแบบ จากนั้นนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูง กลุ่มทดลอง ได้แก่ สถานศึกษานำร่องในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง จำนวน 3 แห่ง ตามขนาดสถานศึกษาขนาดกลาง ใหญ่ และใหญ่พิเศษ จำนวน 45 คน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา และหัวหน้าฝ่าย ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินผลการใช้รูปแบบ และแบบสอบถามความพึงพอใจ ตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80 - 1.00 และแบบสอบถามได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (α-coefficient) เท่ากับ 0.92 เก็บรวบรวมข้อมูลหลังการใช้รูปแบบในระยะเวลา 1 ภาคเรียน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง

1.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 77 ตัวชี้วัด มีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูง เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูง เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการพัฒนาบุคลากร ส่วนความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการพัฒนาบุคลากร ลำดับที่ 2 ด้านการมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงาน และลำดับที่ 3 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ ตามลำดับ

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง โดยภาพรวม (n = 398)

ที่	การบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ค่า $PNI_{modified}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1	ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์	3.42	0.48	ปานกลาง	4.42	0.19	มาก	0.292	3
2	ด้านภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	3.51	0.50	มาก	4.33	0.17	มาก	0.234	7
3	ด้านการจัดการกระบวนการ	3.50	0.47	มาก	4.45	0.43	มาก	0.284	4
4	ด้านการพัฒนาบุคลากร	3.48	0.45	ปานกลาง	4.60	0.46	มากที่สุด	0.271	6
5	ด้านการให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	3.44	0.46	ปานกลาง	4.38	0.20	มาก	0.322	1
6	ด้านการมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงาน	3.48	0.44	ปานกลาง	4.60	0.48	มากที่สุด	0.273	5
7	ด้านการมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงาน	3.48	0.44	ปานกลาง	4.60	0.48	มากที่สุด	0.321	2
	รวม	**3.47**	**0.42**	**ปานกลาง**	**4.46**	**0.22**	**มาก**	**0.285**	

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง สรุปได้ดังนี้

2.1 ผลการศึกษาสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จากการสังเคราะห์การบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี สามารถนำการบริหารจัดการองค์ประกอบองค์การสมรรถนะสูง ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 77 ตัวชี้วัด

2.2 ผลการยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูง เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง เป็นแนวทางในการกระทำตามองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษา ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 หลักการ ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ ส่วนที่ 3 กลไกหรือกระบวนการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูง ส่วนที่ 4 แนวทางการนำไปใช้ ส่วนที่ 5 การประเมินผล และส่วนที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จ

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการทดลองการใช้รูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง สรุปได้ดังนี้

3.1 ผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูง เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พังงา ภูเก็ต ระนอง โดยก่อนการใช้รูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนหลังการใช้รูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผลหลังการใช้รูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูง

ตารางที่ 2 ผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง (n = 398)

ที่	การบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	ก่อนการใช้รูปแบบฯ			หลังการใช้รูปแบบฯ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	3.91	0.18	มาก	4.73	0.48	มากที่สุด
2	ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์	3.82	0.31	มาก	4.79	0.41	มากที่สุด
3	ด้านการจัดการความรู้	3.66	0.18	มาก	4.32	0.19	มาก
4	ด้านการจัดการกระบวนการ	3.69	0.32	มาก	4.35	0.24	มาก
5	ด้านการพัฒนาบุคลากร	3.63	0.28	มาก	4.34	0.27	มาก
6	ด้านการให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	3.63	0.27	มาก	4.27	0.30	มาก
7	ด้านการมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงาน	3.54	0.22	มาก	4.77	0.46	มากที่สุด
รวม		**3.70**	**0.58**	**มาก**	**4.51**	**0.34**	**มากที่สุด**

3.2 ผลที่เกิดขึ้นหลังทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง

3.2.1 ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา จากการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา (SAR) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง จำนวน 27 แห่ง โดยภาพรวม พบว่า ปีการศึกษา 2566 สถานศึกษามีคุณภาพในระดับยอดเยี่ยม จำนวน 10 แห่ง ระดับคุณภาพดีเลิศ จำนวน 16 แห่ง และระดับคุณภาพดี จำนวน 1 แห่ง ส่วนปีการศึกษา 2567 สถานศึกษา มีคุณภาพในระดับยอดเยี่ยม จำนวน 15 แห่ง ระดับคุณภาพดีเลิศ จำนวน 10 แห่ง และระดับคุณภาพดี จำนวน 2 แห่ง มีผลการพัฒนาระดับคุณภาพยอดเยี่ยม เพิ่มขึ้นร้อยละ 33.33 และระดับคุณภาพดีเลิศ เพิ่มขึ้นร้อยละ 50.00

3.2.2 ผลการประกันคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ) มาตรฐานที่ 1 ผลลัพธ์ของการเรียนรู้มาตรฐานที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา มาตรฐานที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการจัด การเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง สถานศึกษาทุกแห่งมีผลการประเมิน “เป็นไปตามมาตรฐาน” ทุกตัวชี้วัด

วัตถุประสงค์ที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่อการใช้รูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง

พบว่าในภาพรวมความพึงพอใจของรูปแบบฯ ในองค์ประกอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงาน และด้านการให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือด้านการจัดการกระบวนการ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. องค์ประกอบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูง

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ การจัดการความรู้ การจัดการกระบวนการ การพัฒนาบุคลากร การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงาน ซึ่งมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์การสมรรถนะสูงจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยเชื่อมโยงวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ บุคลากร กระบวนการทำงาน และผลลัพธ์เข้าด้วยกันอย่างสมดุล เนื่องจากการยกระดับคุณภาพการศึกษาไม่สามารถดำเนินการโดยมุ่งเน้นเพียงองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง แต่ต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ภายในองค์การ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ McKinsey & Company (2022) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ Deloitte (2023) ที่เน้นการสร้างองค์การที่สามารถปรับตัวและพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และ Namchaidee et al. (2023) ที่พบว่า การพัฒนาองค์การสมรรถนะสูงในบริบทการศึกษาจำเป็นต้องบูรณาการองค์ประกอบด้านการบริหารจัดการเข้าด้วยกัน

2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูง

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างสภาพการดำเนินงานจริงกับระดับที่สถานศึกษาต้องการพัฒนา

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก แม้ว่าสถานศึกษาจะมีระบบการบริหารตามภารกิจปกติอยู่แล้ว แต่การก้าวสู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงทั้งด้านเทคโนโลยี สังคม และความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ Gartner (2022) ที่กล่าวถึง ความจำเป็นในการปรับตัวขององค์การต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี World Economic Forum (2023) ที่เน้นการพัฒนาทักษะเพื่อรองรับโลกการทำงานในอนาคต และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2567) ที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดรับกับบริบทของสังคมยุคดิจิทัล

3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาองค์การสมรรถนะสูง

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นพบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ การพัฒนาบุคลากร รองลงมาคือ การมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงาน และการกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ ตามลำดับ สะท้อนให้เห็นว่าบุคลากรเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่องค์การสมรรถนะสูง

ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทั้งด้านความรู้ ทักษะ เทคโนโลยี และทัศนคติในการปฏิบัติงาน จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานและความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงขององค์การ ซึ่งสอดคล้องกับ CIPD (2023) ที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้และพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง McKinsey & Company (2022) ที่มองว่าทุนมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จขององค์การ และ OECD (2023) ที่ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษามีส่วนสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพและผลลัพธ์ทางการศึกษา

4. การพัฒนารูปแบบและผลการทดลองใช้รูปแบบ

ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนทั้งด้านหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการบริหารจัดการ แนวทางการนำไปใช้ การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งสะท้อนการพัฒนารูปแบบอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนารูปแบบทางการบริหารการศึกษา

ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า หลังการใช้รูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างชัดเจน แสดงให้เห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในทางปฏิบัติและช่วยยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาได้จริง ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยที่พบว่า การนำรูปแบบการบริหารจัดการที่มีโครงสร้างชัดเจน ผ่านการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และมีการนำไปสู่การปฏิบัติร่วมกับการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีทิศทางที่ชัดเจนและสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Namchaidee et al., 2023; UNESCO, 2022; Fullan, 2023; UNICEF, 2023)

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

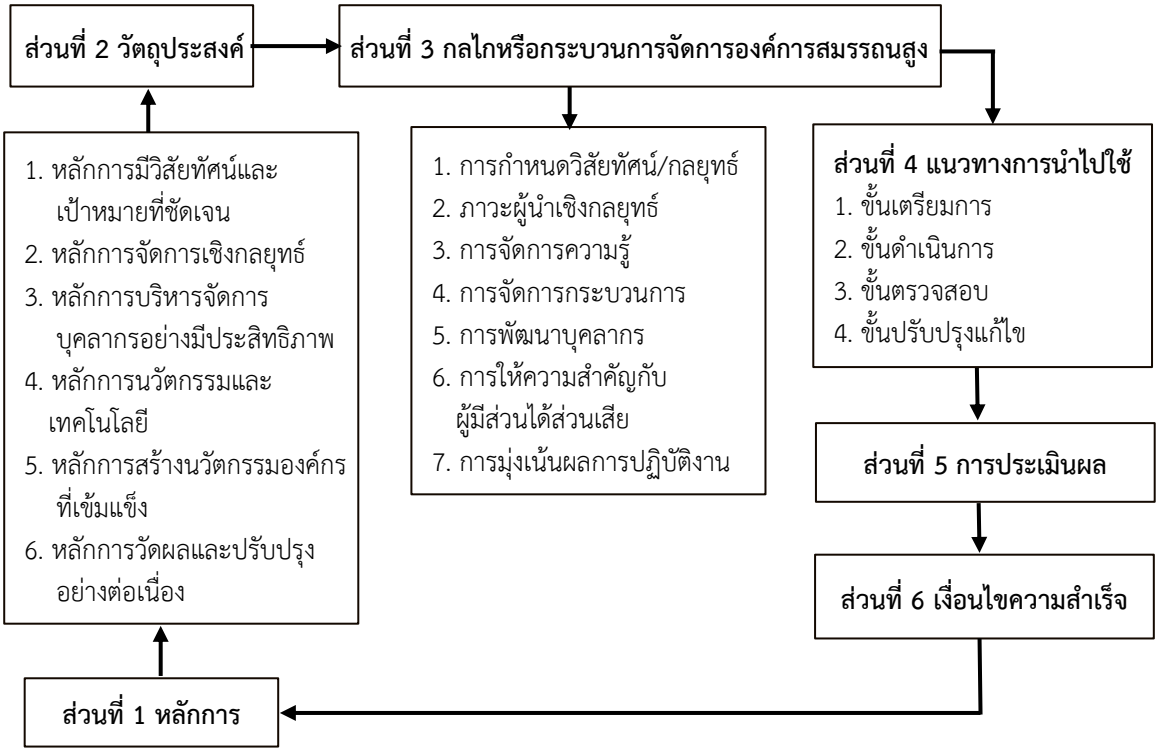
องค์ความรู้นี้ได้สะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์การสมรรถนะสูงไม่สามารถดำเนินการโดยมุ่งเพียงด้านใดด้านหนึ่ง แต่ต้องอาศัยการบูรณาการองค์ประกอบหลักด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยมีผู้นำเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ กระบวนการ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไปสู่ผลลัพธ์ด้านคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า การบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ การจัดการความรู้ การจัดการกระบวนการ การพัฒนาบุคลากร การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงาน

องค์ประกอบดังกล่าวมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลต่อเนื่องกัน โดยเริ่มจากการกำหนดทิศทางองค์กรผ่านการขับเคลื่อนของผู้นำ การพัฒนากระบวนการและบุคลากร จนเกิดผลลัพธ์เชิงประสิทธิภาพและคุณภาพการศึกษา

รูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูง เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง เป็นแนวทางในการกระทำตามชุดขององค์ประกอบและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูง เพื่อพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษา ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 หลักการ ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ ส่วนที่ 3 กลไกหรือกระบวนการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูง ส่วนที่ 4 แนวทางการนำไปใช้ ส่วนที่ 5 การประเมินผล และส่วนที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จ ดังแผนภาพที่ 2

รูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง

แผนภาพที่ 2 แสดงการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการสมรรถสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยครั้งนี้ คือ รูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงที่บูรณาการองค์ประกอบทั้ง 7 ด้าน ให้เชื่อมโยงเป็นระบบ ตั้งแต่หลักการ กลไกการดำเนินงาน การนำไปใช้ และการประเมินผล ซึ่งแตกต่างจากแนวคิดเดิมที่มุ่งศึกษาองค์ประกอบขององค์การสมรรถนะสูงเป็นรายด้าน ทำให้เกิดรูปแบบที่สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม

สรุป

งานวิจัยนี้มุ่งพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต และระนอง โดยครอบคลุมการศึกษาองค์ประกอบ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนารูปแบบ ทดลองใช้ และประเมินผลรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ วิสัยทัศน์และกลยุทธ์ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ การจัดการความรู้ การจัดการกระบวนการ การพัฒนาบุคลากร การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงาน ผลการทดลองใช้พบว่า สถานศึกษามีคุณภาพการศึกษาดีขึ้นทั้งด้านผลสัมฤทธิ์และระบบประกันคุณภาพ อีกทั้ง ผู้บริหารและครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบในระดับสูง แสดงให้เห็นว่ารูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืนได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย พบว่า การนำรูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง ควรมีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง และหน่วยงานต้นสังกัด ควรกำหนดนโยบายและแนวทางในการส่งเสริมการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูง ในสถานศึกษา เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 สถานศึกษาควรสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะที่จำเป็นให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อให้สามารถดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 สถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมาย มาตรฐาน และตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานให้ชัดเจน พร้อมดำเนินงานตามคู่มือหรือแผนปฏิบัติงาน และมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานอย่างยั่งยืน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดหน่วยงานอื่น ๆ

3.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

ปนัดดา ศุภรานนท์ (2566). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิสู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูง. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่ง*

ประเทศไทย (สพบท.), *6*(1), 352–366. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JAPDEAT/article/view/269888.

ธันวา วาทิตต์พันธ์. (2564). *องค์ประกอบของโรงเรียนมัธยมศึกษาสมรรถนะสูง.* [วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต การบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ยุทธ ไกยวรรณ์. (2565). *พื้นฐานการวิจัยทางการศึกษา*. ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2566). *สภาวะการศึกษาไทย ปี 2565/2566: การปฏิรูปการศึกษาในยุคดิจิทัล*. พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2567). *รายงานภาวะการศึกษาไทย ปี 2566–2567*. กระทรวงศึกษาธิการ.

CIPD. (2023). *Learning at work 2023*. Chartered Institute of Personnel and Development.

Deloitte. (2023). *Global human capital trends 2023: New fundamentals for a boundaryless world*. Deloitte Insights.

Fullan, M. (2023). *The right drivers for whole system success*. Centre for Strategic Education.

Gartner. (2022). *Top strategic technology and management trends for 2022*. Gartner Research.

Jones, G. R., & George, J. M. (2022). *Contemporary management* (12th ed.). McGraw Hill.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610. https://doi.org/10.1177/001316447003000308

McKinsey & Company. (2022). *Performance through people: Transforming human capital into competitive advantage*. McKinsey Global Institute.

Namchaidee, C., Sirisuthi, C., & Agsonsua, P. (2023). Development of administrative model for high-performance organization of primary educational service area office. *International Journal of Higher Education, 12*(6). https://doi.org/10.5430/ijhe.v12n6p11

OECD. (2023). *PISA 2022 results (Volume I):* The state of learning and equity in education. OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/53f2383c-en

Robbins, S. P., & Coulter, M. (2022). *Management* (15th ed.). Pearson.

UNESCO. (2022). *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. UNESCO Publishing.

UNICEF. (2023). *Transforming education: Building resilient and inclusive education systems*. UNICEF.

World Economic Forum. (2023). *The future of jobs report 2023*. https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2023/